

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/75/2018
Identifikačné číslo spisu: 7016200082
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7016200082.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu G.. B. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. X L.Š., zastúpeného advokátom JUDr. Richardom Kovalčíkom, so sídlom Rázusova 1, Košice, proti žalovanému Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/516-0012 Km zo dňa 14. decembra 2015, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6S/9/2016 z 10. októbra 2017 v znení opravného uznesenia sp. zn. 6S/9/2016 zo dňa 31. januára 2018, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6S/9/2016 z 10. októbra 2017 v znení opravného uznesenia sp. zn. 6S/9/2016 zo dňa 31. januára 2018 m e n í t a k, že rozhodnutie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/516-0012 Km zo dňa 14. decembra 2015 z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanému na nové konanie a rozhodnutie.

II. Žalobcovi p r i z n á v a proti žalovanému právo na náhradu trov konania pred krajským súdom a kasačného konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 6S/9/2016 z 10.10.2017 zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/516-0012 Km zo 14.12.2015. Žalovaný preskúmaným rozhodnutím zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice č. KE1/OHNNVAŠSD/HNNV_KE_I_IV/SOC/2015/75233-0041 z 02.10.2015, ktorým bola žalobcovi znížená pomoc hmotnej núdzi na sumu 55,80 eur mesačne od 01.08.2015 do 30.09.2015.

2. Krajský súd sa so žalobnými námietkami žalobcu nestotožnil. Pokiaľ žalobca namietal, že žalovaný rozhodol o znížení pomoci v hmotnej núdzi na sumu 55,80 eur mesačne už rozhodnutím z 18.05.2015 od 01.04.2015 pre tú istú ponuku aktivačného centra úradu s výkonom činností v tých istých dňoch, ktorá bola uvedená vo výzve zo dňa 23.02.2015, krajský súd uviedol, že žalovaný rozhodnutím zo

17.08.2015 zmenil rozhodnutie úradu práce z 18.05.2015 tak, že žalobcovi znížil pomoc v hmotnej núdzi na sumu 55,80 eur mesačne len za obdobie od 01.04.2015 do 31.05.2015. Ponuka na vykonávanie pracovných činností bola na obdobie od 01.04.2015 do 31.12.2015, ale s rozpisom na jednotlivé dni v mesiacoch apríl, máj, august, september. Žalobca nevykonával túto pracovnú činnosť ani v mesiacoch august a september, v dňoch, ktoré sú uvedené v ponuke pracovnej činnosti, preto úrad práce ďalším rozhodnutím z 02.10.2015 rozhodol o znížení pomoci v hmotnej núdzi za obdobie august a september 2015. Súhlasil so žalobcom, že žalovaný rozhodoval na podklade tej istej ponuky, ale pracovnú činnosť mal žalobca vykonávať v inom období ako bolo právoplatne rozhodnuté skôr vydanými rozhodnutiami. Zhodnotil, že nejde o totožnosť skutku, a preto žalovaný ani úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nerozhodoval v rozpore so zásadou res iudicata a ne bis in idem. Pokiaľ žalobca namietal, že postup Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, ako aj žalovaného je v rozpore s článkom 18 ods.1 Ústavy SR, podľa ktorého nikoho nemožno poslať na nútené práce, pričom dôvodom pre zníženie dávky bola tá skutočnosť, že žalobca sa odmietol podrobiť postupu prvostupňového správneho orgánu, ktorý ho nútil vykonávať proti jeho vôli prácu, krajský súd konštatoval, že Ústavný súd SR pri posudzovaní ústavnosti ustanovení § 10 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi dospel k záveru, že nie sú v rozpore s Ústavou SR, čo vyjadril v rozhodnutí z 27.05.2015 č. (US) PL. ÚS 8/2014. Zákon o hmotnej núdzi v ustanovení § 10 ods. 3 používa pojem dobrovoľnícka činnosť pre inú osobu s jej súhlasom, v jej prospech, alebo vo verejný prospech v rozsahu 32 hodín mesačne. Podľa ponuky, ktorá bola zaslaná žalobcovi 23.02.2015, malo ísť o vykonávanie dozoru na priechodoch pre chodcov počas rannej a poobednej špičky pri školách a zabezpečovanie verejného poriadku občianske hliadky. Ponúkané činnosti podľa názoru krajského súdu neboli neprimerané alebo zaťažujúce v porovnaní s výškou poskytovanej pomoci v hmotnej núdzi. Žalobca tiež namietal, že žalovaný o jeho odvolaní rozhodol bez toho, aby sa zaoberal námietkami zaujatosti, ktoré podal proti zamestnankyni úradu a riaditeľovi úradu a až po vydaní rozhodnutia z 14.12.2015 mu listom oznámil, že keďže námietku predpojatosti voči riaditeľovi úradu podal až po vydaní rozhodnutia, nie je možné o nej dodatočne rozhodovať a túto námietku považoval za neopodstatnenú. K tomu krajský súd uviedol, že žalovaný v odvolacom konaní preskúmal zákonnosť vydaného rozhodnutia, zistil a zdôvodnil, že rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom, a teda že zamestnanec, voči ktorému vzniesol námietku predpojatosti ho nesprávnym postupom, resp. nezákonným rozhodnutím neukrátil na jeho právach. Je možné podať námietku predpojatosti voči zamestnancovi správneho orgánu aj v odvolacom konaní, ale odvolací orgán, v danom prípade žalovaný, po podaní odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej, preskúmajúc zákonnosť celého rozhodnutia a zo všetkých hľadísk, čo v konečnom dôsledku zahŕňa aj posudzovanie, či vo veci nerozhodoval zaujatý zamestnanec.

3. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal žalobca včasnú kasačnú sťažnosť, v ktorej namietal, že mu bol najskôr doručený rozsudok krajského súdu, v ktorom bolo nesprávne uvedené, že o žalobe rozhodoval senát. Namietal, že došlo k porušeniu zásady ne bis in idem a res iudicata, keď Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny rozhodnutie z 18.05.2015 (ktorým bola žalobcovi znížená pomoc v hmotnej núdzi od 01.04.2015) a rozhodnutie z 02.10.2015 (ktorým bola žalobcovi znížená pomoc v hmotnej núdzi od 01.08.2015 do 30.09.2015) založil na rovnakom skutkovom základe, na tom, že žalobca údajne odmietol ponuku na pracovnú činnosť obsiahnutú v tej istej výzve z 23.02.2015. Uviedol ďalej, že z rozhodnutia žalovaného nevyplýva, že by sa zaoberal námietkami predpojatosti, ktoré žalobca riadne podal.

4. Žalovaný považoval rozsudok krajského súdu za vecne správny a kasačnú sťažnosť proti nemu podanú žiadal zamietnuť. Uviedol, že rozhodoval na základe tej istej ponuky, ale pracovnú činnosť mal žalobca vykonávať v inom období. K tvrdeniam o žalobcom podaných námietkach zaujatosti uviedol, že správny poriadok neustanovuje správne orgánu povinnosť o námietke zaujatosti vydať rozhodnutie. Nie sú pochybnosti o predpojatosti riaditeľa úradu, najmä ak už v čase podania námietky bolo vydané rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, proti ktorému sa žalobca odvolal.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok - ďalej len „SSP“), bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), preskúmal kasačnú sťažnosť a dospel k záveru, že je dôvodná a rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť, rozhodnutie

odvolacieho správneho orgánu zrušiť a vec mu vrátiť na nové konanie (§ 462 ods. 2 SSP).

6. Podľa § 22 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi na konanie o hmotnej núdzi sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní okrem § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 62 až 68 všeobecného predpisu o správnom konaní, ak v odseku 3, § 19 ods. 1 a v § 28 ods. 2 písm. a/ nie je ustanovené inak.

7. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, zamestnanec správneho orgánu je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosť o jeho nepredpojatosti.

8. Podľa § 10 Správneho poriadku účastník konania oznámi správne mu orgánu skutočnosti nasvedčujúce vylúčenie zamestnanca správneho orgánu (§ 9), len čo sa o nich dozvie.

9. Podľa § 12 ods. 1 Správneho poriadku, o tom, či je zamestnanec správneho orgánu z konania vylúčený, rozhoduje orgán, ktorému boli dôvody vylúčenia oznámené (§ 11 ods. 1); ak sa rozhodlo, že zamestnanec správneho orgánu je vylúčený, urobí tento orgán opatrenie na zabezpečenie riadneho uskutočnenia ďalšieho konania.

10. Z administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že žalobca vzniesol dňa 29.10.2015 námietku predpojatosti proti zamestnankyni úradu práce, sociálnych vecí a rodiny B. R. a zároveň proti riaditeľovi úradu D.. G..

11. O námietke predpojatosti podanej proti riaditeľovi úradu žalovaný nerozhodol, iba listom zo dňa 15.12.2015 oznámil žalobcovi, že o jeho námietke nie je možné dodatočne rozhodovať s poukazom na jej podanie po vydaní rozhodnutia prvostupňového orgánu. Tento postup žalovaného kasačný súd vyhodnotil ako nesprávny.

12. Kasačný súd po preskúmaní administratívneho spisu zistil, že žalovaný sa v správnom konaní dopustil závažnej procesnej chyby, keď sa žalobcom podanou námietkou predpojatosti proti riaditeľovi prvostupňového orgánu vecne nezaoberal a účastníkovi len listom oznámil, že o jeho námietke predpojatosti nie je možné rozhodovať, pretože bola podaná až po vydaní rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu a považoval ju preto za neopodstatnenú.

13. Zákon nelimituje podanie námietky predpojatosti vydaním prvostupňového rozhodnutia. Námietku predpojatosti je možné podať aj v konaní odvolacom; dôležitý je moment, kedy sa účastník konania o rozhodných skutočnostiach dozvedel. Účastník správneho konania môže uplatniť námietku predpojatosti v priebehu celého správneho konania až do vydania rozhodnutia vo veci, pričom táto možnosť nie je vylúčená ani v rámci odvolacieho konania. Rozhodujúcim faktorom na jej uplatnenie je existencia skutočnosti nasvedčujúcej predpojatosti zamestnanca správneho orgánu a okamih, kedy sa o tejto skutočnosti účastník konania dozvedel a v prípade, ak námietku predpojatosti účastník konania uplatní, je povinnosťou správneho orgánu v súlade s § 12 ods. 1 Správneho poriadku o tejto námietke rozhodnúť.

14. Úlohou správneho orgánu bolo preto námietkou predpojatosti sa riadne zaoberať a vysporiadať sa s ňou.

15. Za predčasné je potrebné považovať rozhodnutie o námietke predpojatosti podanej proti zamestnankyni úradu, o ktorej rozhodol v tom čase tiež namietaný riaditeľ úradu. V čase kedy nebola správnym orgánom vyriešená otázka, či riaditeľ úradu je alebo nie je vylúčený z konania a rozhodovania vecí z dôvodu predpojatosti, nebolo možné, aby o námietke predpojatosti podanej proti tejto zamestnankyni rozhodoval namietaný riaditeľ úradu.

16. Kasačný súd vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností vyhodnotil postup žalovaného ako

závažné procesné pochybenie, ktoré mohlo mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

17. Na základe uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného nie je v súlade so zákonom, a keďže krajský súd žalobu zamietol, napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že podľa § 462 ods. 2 SSP rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

18. V ďalšom konaní bude povinnosťou žalovaného rozhodnúť o námietke predpojatosti podľa § 9 a nasl. Správneho poriadku a následne opätovne rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu.

19. O trovách konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 SSP a úspešnému žalobcovi priznal úplnú náhradu trov konania na krajskom aj kasačnom súde. O ich výške rozhodne krajský súd po právoplatnosti tohto rozsudku podľa § 175 ods. 2 SSP.

20. Toto rozhodnutie kasačného súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.